

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26.05.1995, sp. zn. 3 Tz 30/95, ECLI:CZ:VSPH:1995:3.TZ.30.1995.1

Číslo: 48/1997

Právní věta: Na křižovatce silnic, na které není dopravními značkami označeno, která ze silnic je hlavní a která vedlejší, musí dát řidič přijíždějící na křižovatku přednost vozidlům přijíždějícím zprava (§ 20 odst. 2 vyhlášky č. 99/1989 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Na tom nemůže nic změnit skutečnost, že křižovatka není označena proto, že původní dopravní označení bylo protiprávně odstraněno a že v místě je zvyklost považovat komunikaci, po níž řidič přijíždí, za hlavní.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 26.05.1995

Spisová značka: 3 Tz 30/95

Číslo rozhodnutí: 48

Číslo sešitu: 10

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Doprava

Předpisy: 99/1989 Sb. § 20 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Č. 48

Na křižovatce silnic, na které není dopravními značkami označeno, která ze silnic je hlavní a která vedlejší, musí dát řidič přijíždějící na křižovatku přednost vozidlům přijíždějícím zprava (§ 20 odst. 2 vyhlášky č. 99/1989 Sb., ve znění pozdějších předpisů). Na tom nemůže nic změnit skutečnost, že křižovatka není označena proto, že původní dopravní označení bylo protiprávně odstraněno a že v místě je zvyklost považovat komunikaci, po níž řidič přijíždí, za hlavní.

(Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 26. 5. 1995 sp. zn. [3 Tz 30/95](#))

K stížnosti pro porušení zákona zrušil Vrchní soud v Praze usnesení vyšetřovatele Okresního úřadu vyšetřování Policie ČR v Českých Budějovicích ze dne 10. 3. 1994 sp. zn. ČVS 0VV-1668/93.

Z odůvodnění:

Usnesením vyšetřovatele Okresního úřadu vyšetřování Policie ČR v Českých Budějovicích ze dne 29. 12. 1993 ČVS: 0VV-1668/93 bylo podle § 160 odst. 1 a § 163 odst. 1 tr.ř. v tehdy platném znění zahájeno trestní stíhání a současně vzneseno J. H. obvinění z trestného činu ublížení na zdraví podle

§ 224 odst. 1, 2 tr. zák., jehož se podle výroku usnesení měl dopustit tím, že dne 19. 9. 1993 kolem 16. 10 hod. řídil po silnici od obce Zábory směrem na Holašovice bez oprávnění k řízení nákladních vozidel nákladní automobil AVIA 15, SPZ JH 95-12. Při vjezdu do křižovatky silnice III. třídy č. 14324, kde není přednost v jízdě rozlišena dopravními značkami, nedal přednost v jízdě z pravé strany příjezdějícímu vozidlu Škoda 105, SPZ PTA 83-64, řízenému M. L., přičemž při střetu utrpěli jeho spolucestující Z. Z. a M. B. těžká zranění a M. L. a M. G. utrpěli zranění lehká.

Zavinění obviněného J. H. bylo spatřováno v porušení ustanovení § 20 odst. 2 vyhl. č. 99/1989 Sb., o pravidlech provozu na pozemních komunikacích, zakládajícího povinnost dát na křižovatce, kde přednost v jízdě není vyznačena odst. 1 téhož ustanovení), přednost v jízdě vozidlům příjezdějícím zprava.

Usnesením téhož vyšetřovatele ze dne 10. 3. 1994 ČVS OVV-1668/93 bylo trestní stíhání obviněného J. H. pro trestný čin podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. zastaveno, a to podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. Rozhodnutí vyšetřovatel odůvodnil tím, že na kritické křižovatce má být a také být byla přednost v jízdě vyznačena tak, že silnice, po které příjezděl obviněný J. H., je silnicí hlavní a místní komunikace, po které příjezděl poškozený M. L., silnicí vedlejší, přičemž výjezd z ní byl také v minulosti osazen výstražnou značkou C I a - „dej přednost v jízdě“. Značky byly z místa odstraněny neznámo kdy a jak. Obviněný J. H. nicméně vycházel z toho, že v místě je silnice, po které křižovatkou projížděl, obecně považována za hlavní. Zavinění nelze přisuzovat ani řidiči M. L., protože ten místní znalost neměl a z jeho směru jízdy se také křižovatka jevila jako dopravními značkami nerozlišená.

Citované usnesení nabylo právní moci dnem 25. 10. 1994, neboť bylo obviněnému J. H. do vlastních rukou doručeno až dne 19. 10. 1994. Z kopie usnesení vyšetřovatele ze dne 10. 3. 1994 ČVS: OVV 1668/93 a k němu připojených doručenek je totiž patrné, že k doručení usnesení obviněnému J. H. bylo použito doručky doručení do vlastních rukou nevyžadující, což je v rozporu s ustanovením § 63 odst. 1 písm. b) tr. ř., navíc se podpis na ní evidentně neshoduje s dalšími podpisy J. H. v trestním spise. Je přitom zjevné, že zásilka se do rukou obviněného J. H. sice dostala, ovšem prostřednictvím jiného příjemce, jemuž jako náhradnímu pošta zásilku vydala. Za této situace však účinky řádného doručení nenastaly.

Proti citovanému usnesení podal stížnost pro porušení zákona ministr spravedlnosti České republiky. Ve stížnosti namítá, že vyšetřovatel provedl sice dostupné důkazy, avšak závěry, které z nich vyvodil, jsou věcně nesprávné. Uvádí, že z hlediska pravidel provozu na pozemních komunikacích je nerozhodné, zda konkrétní komunikace je silnicí anebo místní či účelovou komunikací. Ustanovení § 1 vyhl. č. 99/1989 Sb. také užívá legislativní zkratky „silnice“ pro všechny druhy pozemních komunikací, s odchylkami dále v ní uvedenými (dálnice a silnice pro motorová vozidla § 61 a násl. vyhl., lesní a polní cesty - § 21 odst. 1 věta druhá, § 2 bod. 9. vyhl. - kdy polní a lesní cesty jsou jinak komunikacemi účelovými).

Kategorizace pozemních komunikací (§ 1 odst. 2 zák. č. 135/1961 Sb., o pozemních komunikacích, tzv. silniční zákon,*) ve znění pozdějších předpisů) na dálnice, silnice a místní a účelové komunikace nemá tedy z hlediska pravidel silničního provozu v zásadě (s výjimkami z pravidel silničního provozu samotných vyplývajících) význam. Jde o otázku správy komunikací.

Šlo-li tedy v konkrétním případě o křižovatku silnice III. třídy, po které projížděl obviněný J. H., a místní komunikace, po které do křižovatky příjezděl obviněný M. L., platila pro průjezd křižovatkou obecná ustanovení pravidel silničního provozu a vzhledem k tomu, že křižovatka nebyla dopravními značkami osazena, byli řidiči povinni řídit se ustanovením § 20 odst. 2 vyhl. č. 99/1989 Sb. o tzv. přednosti zprava.

Ani skutečnost, že křižovatka dopravními značkami osazena být měla a také v minulosti byla a že tyto

značky byly v nezjištěné době a za nezjištěných okolností zjevně protiprávně odstraněny, nemůže obviněného J. H. vyvinít. Z aktuálního stavu (tedy z neexistence) dopravního značení totiž pro něj jednoznačně vyplývala povinnost počínat si v souladu s již citovaným usnesením o přednosti v jízdě.

Skutečnost, že v místě je komunikace obecně považována za komunikaci hlavní a v důsledku neexistence dopravního značení není jako taková označena, je z hlediska zavinění irelevantní.

Rozhodnutím o zastavení trestního stíhání pro trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák. však vyšetřovatel navíc vytvořil překážku rei iudicatae i ve vztahu ke stíhání téhož obviněného pro trestný čin neoprávněného užívání cizí věci podle § 249 odst. 1 tr. zák.

Je přitom zjevné, že jednání popsané v citovaném žalobním návrhu je týmž skutkem, jako jednání posouzené původně vyšetřovatelem jako trestný čin ublížení na zdraví podle § 224 odst. 1, 2 tr. zák., pro které bylo trestní stíhání napadeným usnesením vyšetřovatele zastaveno. Porušení pravidel silničního provozu je totiž součástí jednání spočívajícího v neoprávněném užívání vozidla.

Pochybil tedy i okresní státní zástupce v Českých Budějovicích, když za situace, kdy dalšímu trestnímu stíhání obviněného J. H. bránila překážka věci rozhodnuté (§ 11 odst. 1 písm. g/ tr.ř.), podal na obviněného J. H. obžalobu. Toto pochybení však již bylo napraveno tím, že okresní státní zástupce v Českých Budějovicích vzal obžalobu výslovným prohlášením ze dne 16. 9. 1994 zpět, přičemž toto prohlášení bylo téhož dne Okresnímu soudu v Českých Budějovicích doručeno. Stalo se tak před zahájením hlavního líčení. Ministr spravedlnosti závěrem ve stížnosti pro porušení zákona navrhl, aby Vrchní soud v Praze vyslovil porušení zákona v naznačeném směru, a to ve prospěch obviněného J. H., aby napadené usnesení zrušil a aby postupoval podle § 270 odst. 1 tr.ř.

Vrchní soud v Praze přezkoumal v rozsahu § 267 odst. 1 tr.ř. napadené usnesení, jakož i řízení, které mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen. Podle § 2 odst. 6 tr. ř. orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Podle § 172 odst. 1 písm. b) tr. ř. vyšetřovatel zastaví trestní stíhání, není-li skutek, pro který se trestní stíhání vede, trestným činem a není důvod k postoupení věci.

Je nutno vycházet z ustanovení vyhlášky býv. Federálního ministerstva vnitra o pravidlech provozu na pozemních komunikacích (pravidla silničního provozu) č. 99/1989 Sb. Podle § I stanoví tato vyhláška pravidla provozu na dálnicích, silnicích, místních komunikacích a účelových komunikacích, což vše dohromady považuje za silnice, konkrétně uvádí „dále jen silnice“. Silnicemi jsou tedy i místní a dokonce i účelové komunikace. Je tedy evidentní, že poškozený jel po silnici ve smyslu této vyhlášky. Že šlo o silnici, je patrné i ze zprávy Obecního úřadu v Záborku, kde se o ní mluví jako o místní komunikaci, tedy z hlediska § 1 citované vyhlášky opět jako o silnici.

Další ustanovení citované vyhlášky platná pro tuto trestní věc jsou § 2 odst. 9, kde se uvádí, že křižovatkou se rozumí místo, v němž se silnice protínají nebo spojují. Za křižovátku se nepovažuje vyústění polní nebo lesní cesty na jinou silnici. Podle § 21 odst. 1 vyhlášky musí dát řidič přednost vozidlům jedoucím po silnici, a to při vjíždění z místa ležícího mimo silnici a při vjíždění z polní nebo lesní cesty, ze stezky pro cyklisty nebo z obytné nebo pěší zóny na jinou silnici.

Takový případ zde nebyl, komunikace, po níž přijížděl poškozený, byla silnicí ve smyslu vyhlášky. Ostatně sám obviněný uvádí, že místo zná, že na vedlejší komunikaci byla dříve umístěna značka „dej přednost v jízdě“. Tím vylučuje své další tvrzení, že si myslel, že jde o polní cestu. Podle Dílu II. čl. 3 citované vyhlášky tato značka (C I a) označuje vedlejší silnici. Jelikož značku někdo odstranil, poškozený pravidla silničního provozu neporušil, a jelikož ze směru jízdy obviněného žádná značka

vyznačující jeho přednost v jízdě nebyla, platilo ustanovení § 20 odst. 2 citované vyhlášky o přednosti v jízdě vozidel jedoucích zprava. Z hlediska obviněného šlo tedy jednoznačně o tzv. křižovatku nerozlišenou z hlediska přednosti.

Skutečnost, že dříve existující dopravní značení bylo poškozeno, zničeno či ukradeno, není zde rozhodující, řidič musí vycházet ze stavu, který je v době jeho jízdy, nezáleží ani na tom, jak místní občané jednotlivé komunikace posuzují. Závady a nedokonalosti v dopravním značení mohou být vzaty v úvahu při posuzování míry zavinění z hlediska společenské nebezpečnosti činu, z hlediska viny však v tomto případě je situace jednoznačná.

*)Poznámka: Nyní ustanovení § 2 odst. 2 zák. č. 13/1997 Sb., o pozemních komunikacích.